Hyvinvointilautakunnan lausunto: Sivistyspalveluiden kehittäminen huomioiden toimintaympäristön muutokset

Hyvinvointilautakunnan näkökulmasta palveluverkon mahdollisia muutoksia tulee tarkastella taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten lisäksi yhdenvertaisuuden, saavutettavuuden, lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä perheiden sujuvan arjen näkökulmasta. Lisäksi on tärkeä huomioida myös henkilöstön hyvinvointi.

Vihdin kuntastrategiassa hyvän arjen todetaan olevan kunnan toiminnan perusta. Strategiassa korostuvat muun muassa Vihdin lapsiystävällisyys, turvallinen arki, palvelujen hyvä saavutettavuus, yhteisöllisyys sekä laadukkaat peruspalvelut. Strategian mukaan jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus turvalliseen kasvuympäristöön sekä turvallisen matkan päässä olevaan varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Lisäksi strategiassa korostetaan kuntalaisten ja paikallisten toimijoiden osallisuutta sekä eri toimijoiden yhteistyötä.

Hyvinvointilautakunta pitää tärkeänä, että palveluverkon käsittelyssä huomioidaan näitä strategisia tavoitteita. Palveluverkon tehokkuutta ei tule arvioida ainoastaan palvelupisteiden määrän, tilojen käyttöasteen tai saavutettavien säästöjen perusteella, vaan myös sen perusteella, miten hyvin palvelukokonaisuus tukee kuntalaisten hyvinvointia sekä sujuvaa ja toimivaa arkea.

Koulun sijainti ja koulumatka ovat keskeinen osa lapsen päivittäistä arkea ja niiden merkitys ulottuu koulupäivää laajemmalle. Koulumatka ei ole ainoastaan siirtymistä kodin ja koulun välillä, vaan se vaikuttaa lapsen päivittäiseen ajankäyttöön, lepoon, vapaa-aikaan, harrastuksiin, kaverisuhteisiin ja itsenäiseen liikkumiseen. Koulumatkaan käytetty aika vaikuttaa siihen, kuinka paljon lapselle jää aikaa muuhun koulupäivän jälkeen.

Hyvinvointilautakunta nostaa esiin lasten ja nuorten itsenäisen liikkumisen merkityksen hyvinvoinnin näkökulmasta. Tuoreen tutkimustiedonkin perusteella koulumatkan kulkeminen jalan tai pyörällä tukee fyysistä aktiivisuutta, hyvinvointia ja oppimista.

Myös turvallisuutta tulee tarkastella osana palveluverkkoa. Turvalliseen koulumatkaan vaikuttavat liikenneturvallisuuden lisäksi myös mahdollisuus liikkua yhdessä kavereiden tai sisarusten kanssa.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin näkökulmasta on palveluverkkoa käsiteltäessä huomioitava, että palveluverkon tulee mahdollistaa toimiva ja helposti saavutettava moniammatillinen oppilashuolto. Oppilashuolto on kokonaisuus, joka toimiakseen vaatii aikaa, jatkuvuutta ja luottamusta. Toimiva oppilashuolto vaatii kunnan ja hyvinvointialueen jatkuvaa yhteistyötä.

Hyvinvointilautakunta pitää tärkeänä, että päätöksen teossa otetaan huomioon lapsivaikutusten arvioinnin tulokset.

Palveluverkkoa tarkasteltaessa on huomioitava, että laadukas johtaminen, henkilöstön kelpoisuus, riittävät resurssit, kielitaito ja työhyvinvointi vaikuttavat Vihdin vetovoimaan työnantajana sekä suoraan palveluiden laatuun ja lasten ja perheiden arkeen sekä hyvinvointiin. Suomen- ja ruotsinkielisten palveluiden laadun ja jatkuvuuden turvaaminen edellyttää myös valmiutta arvioida ja tarvittaessa uudistaa nykyisiä toimintamalleja ja palveluiden järjestämistapoja.

Palveluverkon kehittämisen tulee olla pitkäjänteistä huomioiden asukaspohjan kehittyminen koko kunnassa, myös kyliemme alueella. Vihdin palveluverkon tulee olla lasten ja nuorten hyvinvointia tukeva, toteuttaa Vihdin kuntastrategian tavoitteita ja tukea hyvää arkea koko kunnassa.